
DOKUMENTY A MATERIÁLY

VYŠETROVACIE PRAKTIKY POHG NA VLČKOVEJ ULICI NA PRELOME ROKOV 1944/1945

MARTIN LACKO

LACKO, M.: POHG Investigative Practices in Vlček Street on the Turn of 1944/1945 Years. *Vojenská história*, 10, 2, 2006, pp 87 – 99, Bratislava.

In this study the author takes notice of one aspect of the HG (Hlinka's Guard) activity that resulted from its position of the auxiliary part of the power and repressive machinery of the occupational regime. He publishes particularly eight inquiry records of persons who gave evidence on violent investigative practices applied on prisoners by PO HG. The documents were created in the Ministry of National Defence in January 1945. They are deposited in the Military Historic Archive in Bratislava in the „55“ fund. A part of the reviewed material is also a brief introduction, in which the author tried in a synthesising way to draft the PO HG position, but also to point out the problems connected with interpretation of their activity in the followed period.

Military history. Slovakia. World War Two. PO HG.

Veľmi rozpornú rolu zohrala v poslednom období existencie ľudáckeho režimu organizácia, ktorá sa stala jedným z jeho symbolov – Pohotovostné oddiely Hlinkovej gardy (POHG). POHG založené 21. septembra 1944 mali predstavovať akúsi „obrodenuú“ gardu a na rozdiel od predošlého obdobia už boli ozbrojené. Ich vedúcou osobnosťou a prakticky aj hlavným veliteľom bol, ako je známe, Otomar Kubala.

Nezanedbateľným faktom je, že v jeseni 1944 boli policajné a bezpečnostné kompetencie ministerstva vnútra prenesené na ministerstvo národnej obrany. Nielen polícia, žandárstvo, ale aj POHG či Hlinkova mládež sa tak stali plne podriadenými rezortu obrany. (To vysvetľuje aj skutočnosť, že nižšie predostreté dokumenty sú súčasťou agendy MNO).

Založením POHG, a najmä ich vyzbrojením, chcel krachujúci režim na poslednú chvíľu demonštrovať svoje úsilie o konsolidáciu pomerov narušených najmä vypuknutím rozsiahleho ozbrojeného povstania. Oddiely sa mali preto aktívne zapájať do protipovstaleckých, resp. protiodbojových akcií, asistovať pri plnení úloh nemeckých vojenských či bezpečnostných jednotiek (hliadkovanie, stráženie, kontroly, zatýkanie), ako aj ďalších úloh spojených s poslednou fázou okupačného režimu na Slovensku. Takto sa POHG objektívne stali jeho pomocným nástrojom so všetkými dôsledkami.

Možno však tvrdiť, že činnosť tejto organizácie podnes nebola plne a objektívne zhodnotená. Po vojne sa totiž jej existencia a činnosť demonizovala, preto aj príslušníci POHG ostali v tzv. kolektívnej pamäti zapísaní zväčša len ako pomáhači nacistických zločinov. Došlo to dokonca tak ďaleko, že temer každý Slovák, ktorý bol obvinený zo spoluúčasti na nejakom vojnovom zločine, bol označovaný ako „gardista“. Verejnosť to mohla pozorovať aj nedávno, roku 2005, v súvislosti so súdnym procesom proti Ladislavovi Nižňanskému v Mníchove. Tento bol veľmi

často médiami označovaný ako veliteľ „gardistickej jednotky Edelweiss“ a čo je ešte prekvapivejšie, ho za „veliteľa“ Edelweissu pasovali aj niektorí historici.

V skutočnosti mala priamu spoluúčasť na nacistickom vraždení len nepatrná časť príslušníkov POHG. Veľká časť sa, a to je nutné zdôrazniť, dostala do jej radov na základe povolávacieho rozkazu, teda nedobrovoľne. Rozkaz sa pritom vzťahoval aj na nečlenov HG. V situácii, keď bolo na Slovensku každému zrejmé, že porážka Nemecka je len otázkou času, sa ani v tejto organizácii nenašlo veľa tých, ktorí boli odhodlaní bojovať za Hitlerovu „Novú Európu“ až do trpkého konca. Skôr naopak – nezriedka gardistická uniforma či príhovor niektorého z jej veliteľov slúžil na malom Slovensku prepletenom rodinnými a inými konexiami ako ochranný plášť aj pre perzekvovaných. Či boli v takýchto prípadoch pohnútkami alibizmus alebo obyčajná ľudskosť, je už vedľajšie. Deliaci čiara sa tak paradoxne po auguste 1944, kedy záhuba hrozila nielen židom, ale vôbec všetkým účastníkom odbojového hnutia, netiahla ani tak medzi režimistickými a odbojovými skupinami, ale skôr na základe toho, ako bol ten-ktorý jednotliviec ochotný realizovať „politiku“ záchranu života spolublížneho. Aj preto je potrebné vyvarovať sa jednostranných a paušálnych súdov.

Na strane druhej však treba v záujme historickej objektivity konštatovať aj odvrátenú stránku skutočnosti. Tým skôr, že samotný fakt okupácie ešte aj dnes zväzda niektorých autorov k tvrdeniam, akoby za všetko v tomto období niesli zodpovednosť okupačné úrady a jeho ozbrojená zložka. Tento názor je pochopiteľne veľmi skreslený. V mnohých prípadoch totiž zodpovednosť visela predovšetkým na domácich ľuďoch. Ako je totiž známe, okupačné úrady, nepoznajúc miestne pomery, brutálne zasahovali neraz len na podnet nepatrného udania či sťažnosti. Vládla atmosféra vyrovnávania dávných nepriateľstiev, osobných účtov. Akákoľvek iniciatíva namierená proti spoluobčanom v tejto tragickej dobe prinášala nedozierne následky. Rodili sa tak nepredstaviteľné drámy jednotlivcov, rodín, ba celých obcí, ktoré stáli na pokraji záhuby a prežitia. Teda v prvom rade od čestnosti, charakteru, odvahy a prostej ľudskosti často záviselo, aký osud postihne ich blížnych. Dvojnásobná zodpovednosť ležala na pleciach príslušníkov režimistických organizácií – a teda aj POHG. A POHG predsa riadili Slováci. V jej radoch boli len Slováci. Slováci boli prítomní aj pri vyšetrovaniach, ktoré robili nacistické okupačné či bezpečnostné orgány. Slováci iniciatívne udávali, vyhľadávali Slovákov a vodili ich na vyšetrovania. Tu ich vyšetrovali nie Nemci, ale Slováci. A Slováci ich aj veľmi iniciatívne mlátili, ba dokonca mučili – hoci neporovnateľne menej, než v „ľudovej demokracii“ po roku 1945, najmä však po februári 1948.

Smutneznámou sa na prelome rokov 1944/1945 stala práve vyšetrovňa POHG na Vlčkovej ulici č. 35 v Bratislave, kde sídlilo jej II., spravodajské oddelenie. Toto sa zameriavalo predovšetkým na vyšetrovanie účastníkov odbojového hnutia. A práve o praktikách, aké vládli v tejto inštitúcii, hovoria nasledovné dobové dokumenty.

/Pozn. zost.: Texty sú ponechané v originálnom znení. Dokumenty sú uložené vo Vojenskom historickom archíve Bratislava, fond „55“ (spravodajské spisy), zložka 55-55-6./

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddelenia s Igorom Mičkom, narodeným 30. júna 1924 vo Vrútkach, príslušný tamtiež, bytom vo Vrútkach, Čachovský rad č. 1., nevojak, ev. a. v., slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici č. 35 – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon,
člen npor.let. Čája Tibor,
zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď tohto bude treba mohol svoje výpovede i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ul. č. 35?

Býval som v Bratislave na Križkovej ul. č. 7., lebo som v Bratislave študoval na vysokej škole /posl. medicíny/. Zadržaný som bol doma v mojom byte jedným vysokým pánom a dvomi nemeckými vojakmi a jedným civilom, ktorý ich viedol. Dovedli ma na nem. PV¹, kde som sedel asi pol hodiny a odtiaľ na Vlčkovu ul. č. 35. Tam ma odovzdali 2. oddel. HVHG o 23.00 hod., 8. dec. 1944.

2./ Prečo ste boli zadržaný?

Na nem. PV ma obvinil civilista, ktorý ma tam dovedol, že som partizán a že mám ruské vyznamenanie za zastrelených Nemcov a kdesi mám zakopané štyri automatické pištole.

3./ Čo je na tom obvinení pravdy?

Obvinenia nie sú pravdivé. U partizánov som bol najprv pri rozvážaní proviantu a potom v autodielnach v Radvani.

4./ Ako bolo s Vami počas uväznenia na Vlčkovej ul. nakladané?

Dňa 8. decembra 1944 som bol dodaný na 2. odd. HVHG na Vlčkovej ul. o 23.00 hod. Bol som uväznený na cele č. 1. spolu s p. Dr. Panovom, p. Sekera – žandár z Handlovej, p. Cisár, kuchár z Tatry a Žid Moric Kupferstich, ktorý všetko čo sa povedalo, donášal vyšetrujúcim.

Dňa 9. decembra 1944 večer okolo polnoci som bol predvolaný na výsluch. Spísali so mnou zápisnicu, ktorú sme dokončovali druhý deň od rána od 07.00 asi do 08.00 hod., ktorú potom roztrhal p. Bôcik /býv. šofér Dr. Tuku/. Pri vyšetrovaní ma nebili. Potom som bol predvolaný ešte dva razy v tej istej veci.

5./ Čo ste počuli od ostatných väzňov?

Dr. Panov bol veľmi zbitý, celý čierny, ale nepriznal, že ho bili, ale že padol so schodov. Na cele, kde som bol ja nebolo viac ľudí, ktorí by boli bývali bití.

6./ Pri ďalšom výsluchu Vás bili?

Pri druhom výsluchu dňa 10. decembra 1944 som bol bitý obuškom po ľavom pleci, chrbte a krku a hlavne po hlave. Po obušku nasledovalo bitie žilou. Bil ma mladík, ktorý mal

---

¹PV – posádkové veliteľstvo.

Vojenská história

zlatý prsteň s ružovým očkom, brunet. Bol som bitý asi 1 hodinu až som padol so stoličky na zem a nemohol som sa zdvihnúť. Mimo iné ma bili v priestore obličiek, že som dva dni močil krvavo. Po spadnutí som ležal na gauči a na tomto ma bili ďalej. Pýtal som si vodu, ale nedali mi. Oni sami pili akýsi šnaps, čo mali pod stolom. Potom ma bili žilou po prstoch. Miestnosť pri vyšetrovaní bola zakrvavená už i z predošlých vyšetrovaní. Pozdejšie mi krútili vlasy a uši, čo mi zapríčinilo ešte väčšiu bolesť a sľubovali mi, že ešte iné veci budú so mnou robiť, keď nebudem hovoriť. Potom ma píchali ihlou do chrbta a zadku. Dva krát ma pichol do obočia.

Tretíkrát ma vyšetroval p. Buzík², ktorý mi rozdrásal staré rany a dostal som niekoľko zaúch. Potom mi sľuboval, že ma pustia domov, ale že čo poviem na moje modriny. Povedal som mu, že budem vravieť, že som spadol so schodov. Na to mi povedal, že takto je to v poriadku. Zápisnicu som musel podpísať, ale nedovolili mi ju prečítať. Zapisovateľkou tam bola jedna mladá asi 25 ročná Židovka.

7./ Viete niečo o samovrahovi, ktorý sa obesil?

O obesení som počul, ale v tom smysle, že vysokoškolák³ bol odsúdený na smrť obesením a že ho tam obesili. Čo je na tom pravdy nevie. Podľa inej verzie sa obesil po veľkom bití, ktoré dostal od Gombaríka /Buzík?/, keď hodil po ňom písací stroj počas trýznenia.

8./ Sú vaše výpovede správne zapísané a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané a nemám nič k podotknutiu.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava 15. januára 1945.

---

²V skutočnosti nešlo o žiadneho pána Buzika, ale o Michala Gombaríka, ktorý dával okato najavo svoju homosexuálnu orientáciu. Práve on sa preslávil najväčšou brutalitou spomedzi vyšetrovateľov na Vlčkovej. Pod touto prezývkou vystupuje aj na ďalších miestach protokolov.

³Išlo o Mírka Nešpora (1924, Skalica), ktorého gardisti po krutom týraní pravdepodobne obesili v noci zo 16./17. 12. 1944 v pivničnej miestnosti objektu. Oficiálnou verziou ale bola „samovražda“. K tejto sa prikláňa aj Jozef Jablonický, keď kriticky hodnotil Encyklopédiu SNP z roku 1984. (Pozri Samizdat o odboji II. Bratislava : Kalligram, s. 599).

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddelenia s Jaroslavom Lupínom, narodeným 10. 5. 1921 v Čakoviciach – Praha Venkov, príslušný do Kolína nad Labom, bytom Kolín III, 263, nevojak, náb. čsl., slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon

člen npor.let. Čája Tibor,

zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková./

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď tohto bude treba mohol svoje výpovede i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ulicu č. 35?

Bol som zadržaný hliadkou POHG v Koplotovciach pri Hlohovci a prevezený do Bratislavy na Vlčkovu ul. č. 35, 2. odd. HVHG dňa 30. decembra 1944 o 23.00 hod.

2./ Prečo ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný preto, že som nemal osobný preukaz a že som konal službu v ČS armáde. Odovzdal som im uniformu a pištoľ.

3./ Ako bolo s Vami počas uväznenia na Vlčkovej ulici nakladané?

Dňa 31. decembra 1944 bol som dopoludnia dvakrát predvolaný k výsluchu, ale asi po pol hodine bol som poslaný späť do väzenia. Poobede o 14.00 hod. bol so mnou spísaný protokol, do ktorého boli dodané veci, ktoré ja som nepovedal a musel som to podpísať pod výhražkou, že mi vybijú oči.

1. 1. 1945 bol som znovu predvolaný o polnoci k výsluchu, kde som mal rozprávať svoj príbeh. Pri vyšetrovaní boli prítomní štyria gardisti. Pri vypovedaní som bol bitý /asi 50 faciek, ktoré som dostal od istého muža menšej postavy asi 50 ročného, údajne menom Buzík/. Po každom údere som padol so stoličky. Keď už ho bolely ruky, musel som si kľaknúť, hlavu dať do stoličky a rukami sa držať zadných nôh stoličky. V tejto polohe ma bil obuškom po zadku. Potom mi ihlou s kusom niti prišival nohavice ku koži na zadku. Na pravej strane zadku som dostal asi 5 stehov a na ľavej 4. Potom som si musel sadnúť na stoličku a prepichával mi uši ihlou. Ľavé ucho asi 13 razy a pravé 8 razy. U mňa našli 5-cípu hviezdu a trikoloru. Hviezdu mi niťou prišli na ucho a smial sa, akú mám peknú naušnicu. Asi 18 ročný mladík mi potom krútil uši a spomínaný pán Buzík mi dal na hlavu cez čelo povraz a vzadu ho sťahoval. Po sťahovaní hlavy ma prinutil vypiť sklenku slivovice a keď som to nechcel urobiť, vyhrožoval mi zabitím. Potom som dostal zas niekoľko faciek. Naposledy som bol ním škrtený na krku až som padol do bezvedomia /3x/ a pri fackách som sa zas vzpamätal. Tento výsluch trval dve hodiny a potom som bol odvedený zas do väzenia.

Dňa 3. 1. 1945 som bol odvedený na ÚŠB.

Vojenská história

4./ Čo ste počuli od ostatných väzňov?

So mnou bol väznený Dr. Kubiš, ing. Uher z MDaVP⁴, redaktor Nár. Novín a čiašnik z Lyry Otto Mašek. Od väzňa Mička som počul, že mu prepichovali obočie a že niektorým prepichovali nechty ihlami.

5./ Sú Vaše výpovede správne zapísané a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané a nemám nič k podotknutiu. Ešte to, že ma píchali do lopatky, že ako mám silné kosti.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava, 13. januára 1945.

---

⁴Ministerstvo dopravy a verejných prác.

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddel. s Jurajom Kubišom, narodeným 2. 3. 1926 v Žiline, príslušný Veľ. Bytče, bytom Žilina, Pivovarská 3, nevojak, náb. r.k., slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Egon Seknička

člen npor.let. Tibor Čája

zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková.

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď tohto bude treba mohol svoje výpovede i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy Ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ul. č. 35?

Bol som zadržaný hliadkou POHG v Dol. Mičinej a prevezený do Bratislavy, kde som bol odovzdaný v dome na Vlčkovej č. 35, 2. oddel. HVHG o 09.30 hod.

2./ Prečo Ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný preto, že som nemal v poriadku svoje dokumenty, a preto že ma jeden člen hliadky spoznal, že som slúžil v ČS armáde.

3./ Ako bolo s Vami počas uväznenia na Vlčkovej ulici nakladané?

Najprv som bol väznený v pracovni spolu s otcom, s p. Rumanom, p. Gočákom a ešte s jedným pánom, ktorého meno nepoznám a o dva dni neskoršie sme boli daní do sušiarne, ktorá miestnosť bola už vykurovaná. Po výsluchu dňa 29. alebo 30. decembra 1944 bol som oddelený do samoväzby v miestnosti bez okna a bez svetla a bez kuriva. Tu som bol držaný do dňa 4. januára 1945. V ten deň bol som znovu vypočutý a odovzdaný na ÚŠB. Nakladanie bolo so mnou slušné, stravovaný som bol dostatočne.

4./ Čo Ste počuli od ostatných väzňov?

Bolo mi povedané, že sa tam pri výsluchu používajú radikálne prostriedky ako bitie, prepichovanie kože ihlami, obušky. Na vlastné oči som videl stopy po takomto zachádzaní na p. Jaroslavovi Lupíňkovi, t. č. na ÚŠB v Bratislave, na Michalovi Jordánovi, na podľa jeho výpovede americkom štátnom príslušníkovi, ktorý neovláda ani slov. jazyk. Na židoch mužského a ženského pohlavia som videl stopy po bití jedným gardistom – skupiníkom v B. Bystrici, Hronské Nábřežie č. 3. Dostal som 5 – 6 zaúch a mám prerazenú nosnú kosť.

5./ Kým Ste boli vypočúvaný a koho poznáte z pánov prítomných pri vypočúvaní?

Bol som vypočúvaný Michalom Gombarikom, ktorý údajne používa pri výsluchu drastických prostriedkov. Vyprávala mi to p. Schlesingerová, Židovka, ktorá po pokuse o útek bola týmto pánom zbitá, že na jej tele bolo vidno modriny. Počul som, že sú pri vyšetrovaní ešte p. Slivka – prednosta, Entrichel a dvaja referenti – bratia, ktorých mená neviem.

6./ Sú Vaše výpovede správne a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané a podotýkam ešte, že pri vyšetrovaní bolo mi vyhrožované bitím a obesením.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava, 13. januára 1945.

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddelenia MNO s Michalom Šumichrastom, narodeným 31. marca 1921 v Trenčíne, príslušný a bytom v Trenčíne, nevojak, náb. ev. a. v., slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici č. 35 – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon

člen npor.let. Čája Tibor,

zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková.

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď toho bude treba mohol svoje výpovede pred súdom odprisahať.

1./ Kedy ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ul. č. 35?

Dňa 10. decembra 1944 som bol zadržaný hliadkou POHG v Bratislave v kaviarni Astoria a odtiaľ dodaný na Vlčkovu ulicu č. 35 o 22.00 hod.

2./ Prečo ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný preto, lebo som bol počas puču v B. Bystrici ako hlásateľ v rozhlase.

3./ Ako bolo s Vami počas uväznenia na Vlčkovej ulici nakladané?

Dňa 10. decembra večer od 22.00 asi do 23.00 hod. som bol vypočúvaný. Pri tomto vypočúvaní som bol stále bitý obuškom a rukami. Musel som pod nátlakom a bitím vypovedať a potvrdiť veci, ktoré v skutočnosti neboli pravdivé. Vyhrážali mi zastrelením a pod. Takto mi vyhrážal p. Nemák Koloman. Pod nátlakom som musel udávať aj mená osôb, o ktorých neviem, či boli zúčastnené na hnutí v B. Bystrici. Väznený som bol potom v samotke i v spoločnej väznici 10 dní.

4./ Čo ste počuli od ostatných väzňov?

Od väzňov som počul, že ich pri vyšetrovaní bijú a mučia. Keď som tam bol ja najviac bol zbitý a mučený akýsi Belanský. Počul som, že ich pichajú ihlami a podobné veci.

5./ Sú Vaše výpovede správne zapísané a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané a nemám nič k podotknutiu.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava, 16. január 1944

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddelenia MNO s Milanom Košťalom, narodeným 22. júla 1922 v Starej Turej, príslušný a bytom tamtiež, ev. a. v. nár. slov. vojak, odv. r. 1942, slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon

člen npor. let. Čája Tibor,

zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková.

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď toho bude treba mohol svoje výpovede i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ul. č. 35?

Bol som zadržaný v Trnave dňa 11. decembra 1944 a 13. decembra 1944 som bol prevezený do Bratislavy na Vlčkovu ul. č. 35. asi o 09.00 hod.

2./ Prečo ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný pre pokus krádeže na r. k. fare v Trnave spolu s Michalom Kuníkom, POHG v Trnave, kde som ostal dva dni.

3./ Ako bolo s vami počas uväznenia na Vlčkovej ulici nakladané?

Dňa 13. decembra 1944 som bol predvolaný k výsluchu. Bol som vypočúvaný dvomi pánmi. Jeden sa údajne menoval p. Buzík. Pýtali sa ma, či viem o prepadoch, ktoré boli prevedené partizánmi na HG v Cetune. Odpovedal som, že neviem. Na to ma začali biť. Vypočúvaný som bol od polnoci do 04.00 hod. ráno. Skoro celý tento čas som bol bitý. Bili ma žilou po tvári, po hlave, chrbte, zadku a nohách. Od bitia som spadol aj na zem. Medzi bitím ma píchali ihlou do uší, ktoré mi prepíchli celkom a to ľavé ucho 4 razy a pravé raz. Celé telo a tvár som mal podliatu modrinami. Potom som musel odprisahať, že už podobné veci nebudem robiť.

4./ Čo ste počuli od ostatných väzňov?

Z väzňov som poznal Šumichrasta, ktorý bol tiež bitý. Potom tam bol Žid zvaný Moric, ktorý chodil udávať, čo sme si medzi sebou povedali. Ostatných väzňov som podľa mena nepoznal.

5./ Sú vaše výpovede správne zapísané a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané a nemám nič k podotknutiu.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava, 16. januára 1945.

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddel. MNO s Benjamínom Ovečkom, narodeným 28. marca 1922 v Čepanoch, okres Senica, príslušný tamtiež bytom v Čepanoch, strel. v zál. p.pl. 4., rím. kat., slob.

Vec: Uväznenie na Vlčkovej ulici – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon

člen npor.let. Čája Tibor,

zapisovateľka kanc. ofct. Jozefína Čunderlíková.

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia tak, aby keď toho bude treba mohol svoje výpovede i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy Ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ul. č. 35?

Bol som zadržaný hliadkou HG v Šaštíne a prevezený do Bratislavy na Vlčkovu ul. č. 35, 2. oddel. HVHG dňa 8. januára 1945 o 11.00 hod.

2./ Prečo Ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný pre účasť na hnutí v auguste 1944.

3./ Ako bolo s Vami počas uväznenia na Vlčkovej ulici nakladané?

Bol som vypočutý dňa 8. 1. 1945 odpoľudnia a toho istého dňa som bol odovzdaný na ÚŠB. Pri vyšetrovaní so mnou zachádzali slušne a nebili ma.

4./ Čo Ste počuli od ostatných väzňov?

Počul som, že dňa 8. 1. 1945 bola bitá asi 18-ročná žena – židovka. Stopy po bití som sám videl.

5./ Sú Vaše výpovede správne zapísané a máte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané. Vyšetroval ma pán v kož. nohaviciach a vlasy pristrihnuté do ježka, ktorý údajne bil aj tú 18-ročnú ženu.

Zápisnica ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava, 15. januára 1945.

Úradný záznam

spísaný so stot. pech. Petríkom Michalom, dňa 11. 1. 1945.

Dňa 21. decembra 1944 asi o 08.00 hod. prišli ku mne na byt dvaja gardisti v civilu a preukázali sa lístkom, ktorý mi do rúk nedali, že majú rozkaz ma odvieť na veliteľstvo HG. Ja som ich výzvu uposlúchol a bez všetkých námietok som išiel s nimi na veliteľstvo HG na Vlčkovu ulicu 35. Na otázku, prečo ma berú sebou a zaistujú, mi nechceli odpovedať. Sám so im ukázal lístok od MNO 2. oddelenia, kde som sa prihlásil hneď na druhý deň po príchode do Bratislavy.

Na Vlčkovej ulici okolo dvanástej hodiny ma prevzal jeden vyšší chudý referent a dal mi otázku, aby som mu povedal, kde som bol. Pretože otázka nebola jasná a myslel som, že sa jedná o dobu počas puču, odpovedal som mu, kde som sa zdržiaval počas puču. Na to sa tento pán nahneval, roztrhol zápisnicu, zavola strážneho a nechal ma odvieť do pivnice, kde mám počkať, až príde na mňa rada a potom budem vypovedať. Zatvorený som bol u nich do 27. decembra 1944, kedy ma vypočuli. Pred vypočutím mi povedal pán Slivka, že som sa skrýval a preto, aby som povedal svoje konfiteor bez otázok.

Odpovedal som mu, že som sa hlásil na MNO, kde sú moje výpovede zapísané a ukázal som mu o tom potvrdenie MNO 2. oddelenia. On povedal, že sa na MNO o mne informovali, a že toto o mne nič nevie.

Potom som bol zápisnične vypočutý a odovzdaný ÚŠB s cieľom zistenia, či som sa skutočne na MNO prihlásil. Na ÚŠB som bol až podnes.

Predtým než som bol u HG zatvorený do pivnice, všetky veci mi odobrali a zatvorili ma medzi ostatných. Boli to: Dr. Panov z Holiča, stotník Fraňo, pán Motejlek, Dr. Kubiš aj so synom, tajomník Ruman, Žid Jordán ešte jeden Žid a traja civilisti – robotníci, ktorých mená neviem. Ďalej pán Baláž, obchodník drevom a uhlím, pán Fiala a pán Vaško.

Bolo nás 8 – 9 v jednej miestnosti v priemeru asi 2x3 " metru.

Keď som prišiel do väznice, videl som na Dr. Panovi, že je celý dobitý a modrý v tvári. Na otázku, čo mu je, povedal, že padol so schodov. Pozdejšie som sa však dozvedel, že bol zbitý pri vyšetrowaní a to, že tam skutočne pri vyšetrowaní bili, som videl aj na jednej Židovke, ktorá mi ukázala rany na chrbte od bikovca. Tiež som počul, že sa tam v tieto dni jeden väzeň obesil, a to som sa dozvedel tak, že tam bola vyšetrujúca komisia z polície a prezradil nám to veliteľ stráže. Inak som videl na našej izbe zbitého Žida Jordána a ráno keď prišiel od HG jeden pán popisovať mená zatvorených, zase ho kopal. Tento pán bol nižšej postavy v kožených nohaviciach, údajne záložný rotmajster. Najdlhšie tam bol pán Motejlek staviteľ z Bratislavy a ten hovoril, že Dr. Panov bol pri vypočúvaní dobitý, ďalej tam bol jeden vojak, ktorý bol zajatý v Rusku a prišiel s ČS armádou na Slovensko, ktorému pri vyšetrowaní dali na hlavu šraubovací povraz a má od neho rozbité čelo a vzadu vytrhané vlasy. Ďalšiemu pánovi, ktorý je t.č. na ÚŠB, rezali uši a pichali mu ihly nad obočím a podobné veci. Pichanie ihiel som videl aj ja na Židovi Jordánovi.

Mne nikto neublížil a zachádzali pri vyšetrowaní so mnou slušne. Stravu sme dostávali z voj. kuchyne.

Z gardistov som tam poznal p. Slivku, Entrichela, a jeden vyšší chudý pán, ktorého meno neviem, ale počul so na neho sťažnosti, že neľudsky zachádza s väzňami. Keď sa o týchto veciach dozvedel pán Slivka, zakázal takýmto spôsobom vyšetrowať a potom už bol zbitý len Žid Jordán.

Počul som, že pri vyšetrowaní civilistu, ktorý sa obesil, používali tiež týchto zlých prostriedkov /prikladali mu pištoľ na čelo/ a tento v zúfalosti hodil do jedného z vyšetrujúcich písací stroj.

K mojej výpovedi ešte podotýkam, že som nemocný na mechúr a prosil som, aby som si mohol obstaráť lieky, lebo som stále v liečení. Toto mi povolené nebolo a môj stav sa tým celkom zhoršil.

Všetci väznení si sťažujú, že odobraté veci pred vyšetrowaním im neboly vrátené. Mne neboly vrátené vreckový nožík. Väčšinou sa vraj stratily peniaze, hodinky a cigarety.

Vojenská história

Ministerstvo národnej obrany

Zápisnica

spísaná na rozkaz prednostu 2. oddelenia MNO s Jaroslavom Belanským, narodeným 13. októbra 1920 v Pezinku, príslušný s bytom tamtiež, nevojak, náb. ev. a. v., slob., Slovák.

Vec: Väznenie na Vlčkovej ulici č. 35 – vypočutie.

Prítomní: predseda npor.del. Seknička Egon,

člen npor.let. Čája Tibor,

zapisovateľka kanc.ofct. Jozefína Čunderlíková.

Vypočúvaný bol napomenutý, aby na otázky odpovedal podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, aby svoje výpovede mohol i pred súdom odprisahať.

1./ Kedy ste boli a odkiaľ dodaný na Vlčkovu ulicu č. 35?

Dňa 13. decembra 1944 som bol zadržaný na nádraží v Bratislave p. Bôcikom a odozvaný 2. oddel. HVHG v Bratislave na Vlčkovej ul. č. 35 asi o 23.00 hod.

2./ Prečo ste boli zadržaný?

Bol som zadržaný pre účasť pri part. hnutí v B. Bystrici. Pretože som bol pohl. nemocný liečil som sa súkromne v B. Bystrici a nebol som nijak činný v akciách. Do Bratislavy som sa vrátil 9. októbra 1944.

3./ Ako bolo s vami počas uväznenia na Vlčkovej ul. nakladané?

Hneď ako ma doviedli, bol som predvolaný k výsluchu. Sedel som na stoličke a za mnou stál p. Gombarík. Predomnou sedel jeden vyšší pán, ktorý vytiahol revolver, položil na stol a písal protokol. Dával mi otázky a pán, ktorý stál za mnou, ma zo zadu fackoval tak, že som po každom údere spadol so stoličky. Dostal som asi 40 zaúch. Potom som si musel lahnúť na stoličku, chytiť sa noh stoličky a bol som bitý žilou /70 rán z toho na ÚŠB zistených 45/. Pod nátlakom a bitím som bol nútený súhlasiť s otázkami i keď neboly pravdivé alebo i keď som osoby spomínané v otázke vobec nepoznal. Potom mi doniesli súpravu ihiel a musel som si vybrať ihlu, ktorú mi pichali po nechty, do uší, tak, že stopy mám ešte i dnes. Tiež ma pichali do obočia viac razy, istotne 6 razy. P. Gombarík ma hrýzol do uší, do šije a počas celého mučenia mal pištoľ pri sebe v ruke a keď som váhal s odpoveďou namieril ho na mňa. Potom ma bil žilou po hlave a keď som spadol kopal ma do tváre a dvíhal za vlasy, takže som bol celý krvavý. Potom mi dal na hlavu povraz s drevkom a sťahoval mi lebku. Od toho mám ešte dnes v zadu hlavy vytrhané vlasy. Potom som si sťažoval že som pohlavne nemocný, aby ma trochu šetrili. Nato som musel vytiahnuť pohlavný úd, po ktorom ma menovaný bil silne žilou. Nakoniec som dostal ešte jednu ranu s poznámkou, že slov. národ nepotrebuje sifilistov. Na toto som spadol so stoličky, po ktorom som stratil vedomie. K vedomiu som prišiel dole v pivnici na samotke, kde ma večer navštívil p. Gombarík a pýtal sa ma, že ako mi je. Keď som povedal, že lepšie, dali ma do spoločnej cely.

Dňa 16. decembra 1944 som bol znovu predvolaný k výsluchu, kde ma spomínaný pán znovu vyšetroval podľa protokolu, ktorý spísali so mnou predtým. Ja zo strachu som na všetko prikývol, aby ma nebili. Svoje výpovede potom som nezmenil ani na ÚŠB ani na krajskom súde, hoci z polovice nie sú pravdivé.

Vojenská história

4./ Čo ste počul od ostatných väzňov?

Aj od ostatných väzňov som počul, že bijú, ale muselo sa povedať, že padol so schodov. Potom som počul, že som mal šťastie, lebo som bol vraj len pár vterin od smrti. Predo mnou tam tiež vyšetřovali jedného vysokoškolačka /študenta/, ktorému sťahovali hlavu tiež povrazom, pri čom dostal výron krve do mozku a potom ho vraj poviesili ako mrtvolu v pivnici.

Bola tam asi 19 ročná slečna ako zapisovateľka pri vyšetřovaní a Žid menom Moric, ktorý údajne donášal reči, ktoré si väzni medzi sebou povedali.

5./ Sú vaše výpovede správne zapísané a máte ešte niečo k podotknutiu?

Moje výpovede sú správne zapísané, dokladám, že sú pravdivé.

Zápisnica bola ukončená, prečítaná a podpísaná.

Bratislava 16. januára 1945.